

ПЕРЕДМОВА

Педагогічна наука відповідає на виклики і вимоги суспільства щодо розвитку, навчання, виховання та становлення сучасного фахівця – громадянина. Метою освіти є загальний розвиток людини як особистості й найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу.

Зміна освітньої парадигми на сучасному етапі розвитку українського суспільства потребує ґрунтовного перегляду провідних концептуальних основ педагогіки вищої школи на рівні її предмета, категоріального апарату, методологічних, теоретичних і прикладних аспектів. Зважаючи на великий обсяг нових понять і педагогічних інновацій, науково-педагогічним працівникам необхідні нові компетенції щодо системного розгляду змін в освіті.

Сучасна освітня практика відіграє основоположну роль у творенні інтегрованого суспільства, вибудованого на засадах поваги до прав людини. Упроваджуючи програму освітніх дій Болонського процесу та Лісабонську стратегію, вища школа України долучилась до процесу розвитку якісного інтелектуального капіталу та компетенцій, що становлять основу національного прогресу і є ключовими елементами державної політики, покликаної гарантувати суспільні та економічні досягнення в контексті вищої освіти.

Вимоги до викладачів вищої школи постійно зростають, частково змінюються, але постійними повсякчас залишаються професіоналізм, людяність, ерудиція та любов до своєї праці у площині нових освітніх концепцій.

Педагогіка вищої школи є важливою складовою педагогічної науки, що досліджує особливості освітніх процесів в умовах вищого навчального закладу.

Кожний випускник ВНЗ як фахівець вищої кваліфікації повинен мати педагогічну освіту, оскільки його майбутня фахова діяльність (інженерна, юридична, економічна, будівельна тощо) передбачає спілкування з людьми та, як правило, управлінські посади. Мінімальну педагогічну підготовку забезпечує курс загальної педагогіки.

До майбутнього викладача вищого навчального закладу вимоги значно вищі. У непедагогічних вишах магістратура є необхідною, але не достатньою умовою для підготовки викладача вищої школи. Перевернений десятиліттями досвід показав, що для якісного викладання педагогічна складова змісту підготовки студента у непедагогічному ВНЗ має становити не менше ніж 20 відсотків від загальної кількості навчального часу. Необхідно забезпечити ґрунтовну педагогічну кваліфікацію, що задовольнятиме вимоги роботодавців, які прагнуть отримати повноцінного фахівця, що зможе реалізувати себе як

науково-педагогічний працівник. Це зумовлює оновлення підходів і концептуальних поглядів на навчальну книгу загалом та підручник з педагогіки вищої школи, зокрема.

Зміст підручника відображає основні напрями педагогіки з урахуванням особливостей вищої освіти: загальну теорію педагогіки, дидактику, теорію виховання та науково-педагогічну діяльність, яка характерна власне для вищої школи. Акцент зроблено на єдності наукової та навчальної діяльності у вищій школі, що відповідає світовим стандартам вищої освіти та перспективам її розвитку в Україні.

Вивчення дисципліни ставить за мету: розкрити загальні засади педагогіки вищої школи; навчити студентів виявляти закономірності, принципи, форми, засоби та методи організації навчального процесу у вищій школі; допомогти оволодіти прийомами, що підвищують ефективність професійно-педагогічної діяльності.

Завдання дисципліни – ознайомити студентів з основними поняттями і проблемами педагогіки вищої школи та сформувати теоретичну базу для майбутньої професійно-педагогічної діяльності.

Вивчивши дисципліну, студент повинен знати функції науково-педагогічних працівників ВНЗ; особливості організації та здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі; особливості устрою вищої освіти як цілісної системи; положення Закону України “Про вищу освіту”; зміст стандартів вищої освіти; сутність, основні принципи і закономірності педагогіки. Він також повинен уміти: здійснювати пошук літератури з проблем педагогіки вищої школи; виявляти особливості розвитку вищих навчальних закладів; урахувати тенденції розвитку педагогіки вищої школи; аналізувати особливості студентського віку; опанувавши основні форми, методи, використовувати сучасні засоби навчання і виховання; здійснювати науково-педагогічні дослідження тощо.

Структура підручника передбачає викладення теорії та практичних матеріалів: контрольних питань, тестів і творчих завдань, тем для науково-педагогічного дослідження та матеріалів для самостійної роботи.